

bolj celih glasnikov slišati: bo tudi vsak drug ložej iz celiga glasnika polglasnika na dan spravil, kakor pa iz polglasnika celiga glasnika znašel. Dalje, ako je gosp. Metelkotu ležeče na tistim *e* s predglaščim *i*: morajo pa tisti predglaščiči *i* tudi drugej še skazati; postavim tudi pri besedah: zēt, zēlo, kupim i. t. d. se tak *i* spredej sliši v tistih stranéh, kjer ga pred *e* natanjko razločijo. Če pa še dalje terdijo, de se tudi drugej tesni *e* ne izreče v vsih besedah enako: morajo pomniti, kar Vodnik v svoji pismenosti piše, de glasniki nimajo samo ojstriga, ampak tudi potegnjeni udar, enak morebiti greškemu s kačico (circumflexus) zaznamovanimu, za kteriga pa pozneji slovnice ne vedó. Saj Gorenci postavim vse drugači o izrečejo v besedi „morem“ (possum) kakor pa v besedi „moram“ (debeo); tam o práv zategnejo, tukej pa ne tako. Vender, ako bomo hotli vsako spremembo glasú še tako majhno natanjko v pisanji zaznamovati, ne vémo, kam se bo po takim prišlo. Oči in ušesa niso en ud, temuč dva razločna. Res de pri slepim uho nekaj pogled namesti, kakor pri gluhim okó služi za ušesa; pa nikdar okó tega ne bo dalo, kar uho. Ravno tako tudi nobeno pisanje govorjenja po očéh ne bo tako učilo, kakor ga poslušanje po ušesih. Vsak jezik se po poslušanju nar bolj popolnoma naučí; ravno takó se bodo tudi slovenskiga ptujci več mogli po govorjenji učiti, kakor po samim branji. Če je pa komu Cirilica z vsimi svojimi ovinki toliko všeč, ne vémo, kje se bodo Slovenci še té učili, sej so abecedo že siti.

Pa pustimo prazne prepire nastran. Treba je, de Slovenci vkup deržé; in en pravopis že sploh sprejet naj bo znamenje edinosti, namesti de bi tukej ta tamkej ta pravopis bil le priložnost razpertja. Tudi kdaj se bomo kaj naučili, ako bomo večno v abecedo dregali? Podlipsis.

Domorodne reči.

Na vprašanje v 42. listu Novic: „Kdo je bil Kljukec“? vé m povedati, de je bil Lukec Kljukec rojen na Jami, neki vasi pri Savi, kjer je en brod za prepepljati se, blizo Mavčič pod Krajnjam. Živel je okoli léta 1630 in je v Celjovci v šolo hodil, ter se je bil ranarstva (Chirurgie) izučil. Tode, namesti se ranarstva poprijeti, je hodil po Koroškim in po Krajnskim, de je kake burke, sleparije in večkrat tudi kake velike hudobije počel. Več zanikernih študentačev se mu je bilo pridružilo, de so bili njegovi pajdaži. Kakor kaciga černošolca se ga je vés svet bal; vsi so mislili, de zna več ko hrúške péči. —

To sim bral od njega pred kacimi tridesetimi léti, v nekíh nemških bukvah, kjer je bila marsikaka krajnska reč popisana, in ki jih je bil v Ljubljani na svitlo dal neki vradnik, čigar imé, kakor tudi marsikaj, kar od Kljukca perpoveduje, sim pozabil. Le to si še spomnim, de na zadnje pristavi: Kljukec je bil ob svojim času veliko čislan, dandanašnji (to je, ob začetku devetnajstiga in konec osemnajstiga stoletja) pa bi on lepo na vesalah bingljal.“ Poženčan.

Zmes.

(Lipava ne Vipava ali Ipava). Po moji misli je bolj práv Lipava, kakor Ipava in po nemškutarsko Wippach, ali kakor nekteri, ki terdo neukretno izreko ljubijo, pišejo Wipbach, kar je vsa spakedrana beseda. In kér si slovensina močno na noge pomaga, nam je skerbeti, de bomo tudi spakedrane iména mest, tergov, vasi i. t. d. olicali in od nemškutarije opilili, zakaj kolikor imén je s končnico — ah, postavim Wippach, Vellach, Görjach, Seirach i. t. d. so od nemčanov popačene. V Lipavskim tergu, od kteriga je tudi vsa dolina sploh imé dobila, so gotovo že od nekdej Slovenci prebivali, torej so mu tudi slovensko imé dali. Kaj pa

poméni beseda Ipava ali Wippach? — jez ne vé m, in mende nihče ne práv. In gotovo prvi tukajšni prebivavci svoje sêlo niso tako imenovali, ampak narberžej: Lipava, kakor Gorenci še zdaj sploh pravijo: Lipavski terg, Lipava, Lipavsko vino, Lipavci. Le to popolnoma slovensko imé so bili svojimu sêlu dali: ali od Slovincam svetiga drevesa lipa, morde jih je dosti tam rastlo (brez kterih še zdaj ni) ali pa od reke, kteri se še zdaj tudi Ipava pravi, kteri ravno v tergu na več krajih iz pod Nánôsa izvira, in zna biti, de so nekdej le tem izvirkam Lipe rekli, saj en majhen izvirk se še zdej Lipica imenuje. Kako se je pa iz besede Lipava L zgubil in Ipava postala, lahko razkažem. Slovenci so imeli, in še imajo navado, ne le na koncu ampak dostikrat tudi v začetku besede čerko l kakor v izrekvati, tako postavim pravijo marsikteri namesti Loka — Voka, namesti Luka — Vuka, namesti Ljubljana — Viblana — Iblana, namesti lone — vonc, in tako so tudi zrekli namest Lipava — Vipava? Slovenci pa ljubi gladko tekoče govorjenje. Če ga je kdo vprašal: kje si bil, ali kam greš? bi mu bil mogel odgovoriti: sim bil v Vipavi, ali grem v Vipavo; to de drugi v mu je že preterdo jezik vezal, zatorej je le rekel: v Ipavi, v Ipavo in tako so se navadili; čerki l. in v pa sté se zgubile.

V pisarnicah pri gospóski se je pisalo veči del le po nemško, zatorej so si nemškutarji prizadevali, tudi slovenske iména, kolikor mogoče, ponemčiti. Tako je nemčon tukaj vprašal (če je še znal práv barati?): kako se v tem tergu i. t. d., tukaj pravi, in so mu odgovorili namesti v Lipah ali pri Lipah so rekli v Vipah, in berž je začekal Wippach, in kar je kancelija povzela, je bilo, kakor z žebljem perbito. Je prišel nemčon kam drugam, ali kak drug, je spet vprašal: kako se pravi tukaj? in zaslíhal je: postavim v Žirih, also, je djal, Seirah; — v zgornjih Gorjah — also: Obergörjach; — v Javorjah — also — Afferjach i. t. d. Take gerde nemškutarske popake nam je tedej pri slovenskih imenih opiliti, in čiste, gladke spet v navado vpeljati.

J. Podrebernicki.

Dopis Ljubl. slovenskimu društvu.

Častiti zbor! Tvoj razglas po Ljubljanskih slovenskih in nemških Novicah mora oči odpreti vsim nezaupljivim nasprotnikom tvojim, kteri te mislijo nar nevarnišiga sovražnika edinosti našiga mogočniga slobodniga cesarstva, in jih prepričati, de ti v nemar pustiš vse, kar bi zaželjeno lepo zastopnost in pa edinost narodov znalo motiti, si edino prizadevaš Slovincam sedajne prigodbe v pravim obličji oznanovati, in jih škodljivi zapeljivosti otéti. S tem djanjem si misel nas vsih podpisanih, in mi upamo, tudi vsih pametnih Slovincov zadel. Po tem naj razsajljivi del Dunajčanov in vsih, kteri z njimi vlečejo, spozna, kaj mi Slovenci od njih sedajnega punta mislimo. Zlasti so pak tisti naših poslancev, ki v sedajnih okolistavah še Dunaja niso zapustili, očitno pokazali, de, ali ne zamorejo práv prevdariti okoljstava in svojih dolžnosti, ali de nimajo prave ljubezni do svojih voljivcov, ampak de so enaki petelinam na strehah, ki se po vetru obračajo. S takimi poslanci si bomo malo zmógli, zató bi bilo varno jim dano oblast koj prekljicati, če milostljivi Cesar sedajnega vstavniga zbora ne bojo popolnoma preklicali, in nove poslance voliti veleli.

Iz Ložke doline na Notrajnskím 19. kozoperska 1848.

(Sledí 31 podpisov spoštovanih móž.)

Prizadevanje Nemcev in njih misli od Slovanov.

Na svitlo dano v Frankobrodu.

Zmirej bolj odkritoserčno Nemci od svojih naménov govoré. Priča tega so pomenki poslancev v Franko-